

We waren een heel gewoon gezin. Ulrika en ik hadden beiden een interessante, goedbetaalde baan, we hadden een grote vriendenkring en onze vrije tijd bood plaats aan sport en culturele activiteiten. Op vrijdag aten we een afhaalmaaltijd op de bank voor *Idols* en vielen in slaap voordat de stemming beslist was. Op zaterdag lunchten we in de stad of in een winkelcentrum. We keken naar handbal, gingen naar de bioscoop of dronken een fles wijn met goede vrienden. 's Avonds vielen we dicht naast elkaar in slaap. De zondagen brachten we door in het bos of in een museum, we voerden lange telefoongesprekken met onze ouders of we kropen met een boek op de bank. Vaak besloten we onze zondagavond zittend in bed met papieren, ordners en laptops om de komende werkweek voor te bereiden. Op maandagavond ging mijn vrouw naar yoga en op donderdag speelde ik zaalbandy. We hadden een hypotheek die we plichtsgetrouw afbetaalden, we scheidten ons afval, gebruikten onze richtingaanwijzer, hielden ons aan de maximumsnelheid en brachten onze bibliotheekboeken altijd op tijd terug.

Dit jaar hadden we laat vakantie, van begin juli tot half augustus. Na een paar mooie zomers in Italië hadden we de laatste jaren onze buitenlandse reizen verplaatst naar de winter, om de zomers te wijden aan ontspanning aan het thuisfront en tochtjes langs de kust om familie en vrienden te bezoeken. Ditmaal hadden we bovendien een huisje op Orust gehuurd.

Stella werkte zo'n beetje de hele zomer bij H&M. Ze spaarde voor een rondreis door Azië komende winter. Ik hoop nog steeds dat ze die kan maken.

Je zou kunnen zeggen dat Ulrika en ik elkaar deze zomer opnieuw hebben gevonden. Dat klinkt misschien als een cliché,

bijna een tikkeltje belachelijk, je denkt dat je na twintig jaar huwelijk niet opnieuw verliefd kunt worden op je eigen vrouw. Alsof die jaren met een kind in huis maar een intermezzo waren in onze liefdesgeschiedenis. Alsof we hierop hadden gewacht. Zo voelt het in elk geval.

Kinderen zijn een fulltimebaan. Eerst zijn ze baby en wacht je totdat ze zelfstandig worden, je bent bang dat ze iets in hun keel krijgen of op hun neus vallen, dan komt de kleuterschoolleeftijd en als ze niet in je buurt zijn, ben je bang dat ze van een schommel vallen of dat ze niet door de volgende controle van het consultatiebureau komen. Dan begint de basisschool en je bent bang dat ze niet mee kunnen komen of dat ze geen vriendjes hebben, ze hebben het druk met huiswerk, paardrijden, handbal en pyjamafeestjes. Ze gaan naar de middelbare school en dat betekent nog meer vrienden, feesten en conflicten, gesprekken met de mentor en taxidiensten. Je bent bang voor alcohol en drugs, dat ze in verkeer gezelschap raken, en de puberteit gaat als een soap voorbij met honderdnegentig kilometer per uur. Dan sta je daar opeens met een volwassen kind en denkt dat je niet meer bang zult zijn.

Deze zomer zijn er in elk geval lange momenten geweest waarin het ons lukte niet in te zitten over Stella. Ons gezin is waarschijnlijk nog nooit zo harmonieus geweest. Daarna veranderde alles.

Op een vrijdag aan het eind van de zomer werd Stella negentien en ik had een tafeltje gereserveerd bij ons favoriete restaurant. We hebben Italië en de Italiaanse keuken altijd een warm hart toegedragen en er is een klein buurtrestaurant in Väster waar je goddelijke pasta en pizza's kunt eten. Ik verheugde me op een rustige en gezellige avond met het gezin.

'*Una tavola per tre,*' zei ik tegen de serveerster met de reeënogen en het kraaltje in haar neus. 'Adam Sandell. Ik heb een tafel gereserveerd voor acht uur.'

Ze keek angstig om zich heen.

'Momentje,' zei ze en ze liep weg door de volle zaal.

Ulrika en Stella draaiden zich naar me om, terwijl de serveer-

ster met haar collega's kletste, gebaarde en een lelijk gezicht trok.

Degene die mijn reservering had aangenomen had die per ongeluk bij de donderdag gezet.

'We hadden jullie gisteren verwacht.' De serveerster krabde met haar pen in haar nek. 'Maar dat lossen we wel op. Geef ons vijf minuten.'

Een ander gezelschap moest opstaan, terwijl het personeel een nieuw tafeltje de zaal in sleepte. Ulrika, Stella en ik stonden midden in het krappe restaurant en probeerden net te doen of we de geërgerde blikken niet zagen die van alle kanten op ons werden gericht. Ik voelde me bijna geroepen om iets te zeggen, om uit te leggen dat de fout niet bij ons maar bij het personeel lag.

Toen ons tafeltje eindelijk gedekt was, dook ik snel weg achter mijn menukaart.

'Pardon, pardon,' zei de eigenaar, een man met een grijze baard. 'We maken dit natuurlijk goed. We bieden u het dessert aan.'

'Geen punt,' verzekerde ik hem. 'Vergissen is menselijk.'

De serveerster krabbelde onze drankbestelling neer.

'Een glas rood?' vroeg Stella.

Ze keek me vragend aan en ik draaide me om naar Ulrika.

'Het is een bijzondere dag,' zei mijn vrouw.

Dus knikte ik naar de serveerster.

'Een glas rood voor de jarige job.'

Na het eten gaf Ulrika Stella een envelop met een Josef Frank-motief.

'Een kaart?'

Ik glimlachte listig om ons idee.

We liepen met Stella mee het restaurant uit en de hoek om. Die middag had ik haar cadeau daar neergezet.

Ze bracht haar handen naar haar wangen en haar mond viel open. 'Maar papa, ik heb toch gezegd... Deze is veel te duur.'

Het was een roze Vespa Piaggio. Een week eerder hadden we er een op internet bekeken en hij was inderdaad duur, maar uiteindelijk had ik Ulrika ervan weten te overtuigen dat we er een moesten kopen.

Stella schudde haar hoofd en zuchtte. 'Waarom luister je niet naar me, papa?'

Ik stak een hand op en glimlachte. 'Een bedankje is genoeg.'

Ik wist dat Stella het liefst contanten wilde, maar ik vond het niet leuk om haar geld cadeau te doen. Met de Vespa zou ze snel en gemakkelijk de stad in kunnen gaan, naar haar werk of naar vrienden. In Italië rijden alle jongeren op een Vespa.

Stella omhelsde ons en bedankte ons een paar keer, waarna we teruggingen naar het restaurant, maar op de een of andere manier voelde ik me teleurgesteld.

De serveerster kwam onze goedmaaktiramisu brengen en we constateerden alle drie dat er eigenlijk geen hap meer bij kon. En toen aten we het toch allemaal op.

Ik dronk limoncello bij de koffie.

'Ik moet weg,' zei Stella en ze schoof heen en weer.

'Nu toch nog niet?' Ik keek op mijn horloge. Halftien.

Stella perste haar lippen op elkaar en bleef heen en weer draaien op haar stoel. 'Nog heel even. Tien minuten.'

'Je bent jarig,' zei ik. 'De winkel gaat toch pas morgen om tien uur weer open?'

Stella zuchtte. 'Ik werk morgen niet.'

Niet werken? Ze werkte elke zaterdag. Zo had ze een voet tussen de deur gekregen bij H&M. Een zaterdagbaantje dat was overgegaan in vakantiewerk en nog meer uren.

'Ik heb de hele middag hoofdpijn gehad,' zei ze ontwijkend. 'Migraine.'

'Dus je hebt je ziek gemeld?'

Stella knikte. Het was eigenlijk geen probleem, liet ze me weten. Er was een ander meisje dat graag voor haar inviel.

'Zo hebben we je niet opgevoed,' protesteerde ik, terwijl Stella opstond en haar jas van de rugleuning pakte.

'Adam,' zei Ulrika.

'Maar vanwaar die haast?'

Stella haalde haar schouders op. 'Ik heb met Amina afgesproken.'

Ik knikte en slikte mijn ongenoegen weg. Zo zou het wel gaan met negentienjarigen.

Stella knuffelde Ulrika lang en hartelijk. Zelf was ik nog maar half overeind gekomen voordat ze haar armen om me heen sloeg en onze omhelzing werd onhandig en stijf.

‘En de Vespa dan?’ vroeg ik.

Stella keek Ulrika aan.

‘Die nemen wij wel mee,’ beloofde mijn vrouw.

Toen Stella de deur uit was, veegde Ulrika langzaam haar mond af met een servet en glimlachte naar me. ‘Negentien jaar. Moet je nagaan, hoe snel dat gaat.’

Ulrika en ik waren beiden bekaft toen we die avond thuiskwamen. We zaten iedere op een hoek van de bank te lezen, terwijl Cohen op de achtergrond zong.

‘Ik vind toch dat ze iets meer waardering had kunnen tonen,’ zei ik. ‘Zeker na het voorval met de auto.’

Het voorval met de auto, het was al een begrip geworden.

Ulrika humde ongeïnteresseerd, ze keek niet eens op van haar boek. Buiten stak de wind op, zodat de muren kraakten. De zomer zuchtte en hapte naar adem, de dagen van augustus waren geteld, maar dat kon me niet schelen. De herfst heeft me altijd aangesproken, het gevoel van een nieuw begin, als de inleiding van een verliefdheid.

Toen ik even later mijn roman weglegde, was Ulrika al in slaap gevallen. Voorzichtig tilde ik haar hoofd op en schoof er een kussen onder. Ze bewoog onrustig in haar slaap en even overwoog ik haar wakker te maken, maar in plaats daarvan ging ik weer verder met lezen. Het duurde niet lang voordat de letters wazig werden en mijn gedachten begonnen te dwalen. Ik viel in slaap met een grote steen in mijn hart vanwege de kloof die tussen Stella en mij was ontstaan, tussen wie we ooit waren en wie we waren geworden, tussen het beeld dat ik van ons had gehad en de werkelijkheid zoals die er nu uitzag.

Toen ik wakker werd, stond Stella midden in de kamer. Ze wipte heen en weer op haar voeten, terwijl het zachte licht van de maan door het raam viel, over haar hoofd en schouders.

Ulrika was ook wakker geworden en wreef in haar ogen. Binnen de kortste keren was de kamer vol met snikken en snuiven.

Ik ging rechtop zitten. 'Wat is er gebeurd?'

Stella schudde haar hoofd, er liepen dikke, natte tranen over haar wang. Ulrika sloeg haar armen om haar heen en toen mijn ogen langzamerhand aan het donker waren gewend, zag ik dat Stella trilde.

'Het is niets.'

Daarna verliet ze de kamer met haar moeder en bleef ik met een naar gevoel van leegte achter.

We waren een heel gewoon gezin en daarna veranderde alles.

Een leven op poten zetten duurt lang, maar afbreken is zo gebeurd. Het duurt jaren, decennia, misschien een heel leven, om te worden wie je eigenlijk bent. De paden zijn bijna altijd kronkelig, dat heeft volgens mij een bedoeling, ik denk dat het in het leven om trial-and-error draait. We worden gevormd tot wie we zijn door onze beproevingen.

De bedoeling van wat ons gezin deze herfst is overkomen kan ik minder goed snappen. Ik weet dat niet alles te begrijpen is, dat dat ook een hoger doel heeft, maar de gebeurtenissen van de laatste weken, daar zie ik de zin nog niet van. Ik kan het niet uitleggen, niet aan mezelf en ook niet aan iemand anders.

Misschien is het bij iedereen zo, maar ik verbeeld me dat ik als priester vaker dan anderen ter verantwoording word geroepen voor mijn visie op de wereld. De mensen zien er over het algemeen geen been in om kritische vragen te stellen over mijn levensovertuiging. Ze vragen of ik echt geloof in Adam en Eva en de onbevleete ontvangenis en dat Jezus over het water liep en de doden tot leven wekte.

In het begin van mijn leven als christen ging ik niet zelden in de verdediging en stelde ik het wereldbeeld van de vraagsteller ter discussie. Het kwam voor dat ik argumenteerde dat de wetenschap ook maar een geloof is. Natuurlijk rezen er bij mij veel twijfels en wankelde ik af en toe in mijn overtuiging, maar tegenwoordig ben ik veilig in de zekerheid van mijn geloof. Ik heb Gods zegen in ontvangst genomen en laat Zijn aangezicht over mij lichten. God is liefde. God is verlangen en hoop. God is mijn toevlucht en mijn troost.

Ik zeg altijd dat ik gelovig ben, niet wetend. Wanneer je denkt

dat je iets weet, moet je uitkijken. Ik zie het leven als een leerschool.

Net als de meesten beschouw ik mezelf als een goed mens. Dat klinkt natuurlijk gewaagd, om niet te zeggen zelfingenomen of superieur. Maar zo bedoel ik het niet. Ik ben een mens met een waslijst aan gebreken, een mens die ontelbare fouten en vergissingen heeft begaan. Daar ben ik me terdege van bewust en ik ben de eerste om dat toe te geven. Wat ik bedoel is dat ik altijd uit goede bedoelingen heb gehandeld, uit liefde en zorgzaamheid. Ik heb altijd het juiste willen doen.

De week na Stella's negentiende verjaardag onderscheidde zich niet noemenswaard van andere. Op zaterdag fietsten Ulrika en ik naar huis na een bezoek aan goede vrienden in het stadsdeel Gunnesbo. Ik maakte van de gelegenheid gebruik om een voorzichtige vraag te stellen over de gebeurtenissen van die nacht, maar Ulrika verzekerde me dat er niets aan de hand was met Stella, ze had problemen met een jongen, dingen die negentienjarigen regelmatig overkomen. Ik hoefde me geen zorgen te maken.

Op zondag belde ik met mijn ouders. Toen het gesprek op Stella kwam, zei ik dat ze tegenwoordig zelden thuis was, waarop mijn moeder me eraan herinnerde hoe ik zelf als tiener was geweest. Je raakt het perspectief zo gemakkelijk kwijt.

Op maandag had ik 's ochtends een begrafenis en 's middags een doop. Ik heb een eigenaardig vak, waar dood en leven elkaar passeren. 's Avonds ging Ulrika naar yoga en sloot Stella zich op in haar kamer.

Op woensdag verrichtte ik een fraaie trouwplechtigheid van een ouder paar uit de gemeente. De bruid en bruidegom hadden elkaar leren kennen in verband met het verdriet om hun vorige levenspartner. Het was een moment dat recht mijn hart binnenging.

Op donderdag verzwikte ik mijn voet licht tijdens het zaalbandy. Mijn oude handbalvriend Anders, tegenwoordig brandweerman en vader van vier jongens, trapte per ongeluk op mijn voet

in een duel. Het lukte me desondanks om de pass af te maken.

Toen ik op vrijdagochtend naar mijn werk fietste, was ik moe. Na de lunch begroef ik een man die maar tweeënveertig was geworden. Kanker, natuurlijk. Ik wen er nooit aan dat er mensen doodgaan die jonger zijn dan ik. Zijn dochter had een afscheidsgedicht geschreven, maar was niet in staat het voor te dragen, omdat ze zo moest huilen. Het was me onmogelijk om niet aan Stella te denken.

Op vrijdagavond voelde ik me ongewoon hangerig na een lange week. Ik stond voor het raam en zag het einde van augustus aan de horizon wegzakken. De ernst van het najaar had een voet tussen de deur gezet. De laatste barbecuerook verdween in kronkelende seinen boven de daken van de huizen, en de kussens werden van de tuinmeubels gehaald.

Eindelijk kon ik mijn priesterboord afdoen. Ik ging met mijn hand over mijn bezwete nek. Toen ik tegen de vensterbank leunde, stootte ik per ongeluk de familiefoto om, die op de grond viel.

Er kwam een barst dwars over het glas, maar ik zette het lijstje toch terug. Op de foto, die minstens tien jaar oud is, heeft mijn huid een gezonde teint en zit er iets speels in mijn blik. Ik herinner me dat we moesten lachen toen de fotograaf afdruckte. Ulrika lacht met open mond en voor ons staat Stella met blozende wangen, vlechtjes in haar haar en Mickey Mouse op haar shirt. Ik bleef even voor het raam naar de foto staan kijken, terwijl de herinneringen opzwellen in mijn keel.

Nadat ik had gedoucht, maakte ik een stoofschotel met varkenshaas en chorizo. Ulrika had nieuwe oorhangers gekocht, zilveren veertjes, en we dronken een fles Zuid-Afrikaanse wijn bij het eten, om de avond af te ronden met zoute stokjes en een potje Triviant op de bank.

‘Weet je waar Stella is?’ vroeg ik, terwijl ik me in de slaapkamer uitkleedde. Ulrika was al onder het dekbed gekropen.

‘Ze had met Amina afgesproken. Misschien komt ze helemaal niet thuis.’

Het laatste kwam er als een futiliteit achteraan, hoewel Ulrika heel goed weet wat ik ervan vind als onze dochter 's nachts misschien niet thuiskomt.

Ik keek op de klok, het was kwart over elf.

'We zien wel wanneer ze komt,' zei Ulrika.

Ik keek haar aan. Soms denk ik dat ze dingen zegt om me uit de tent te lokken.

'Ik stuur een berichtje,' zei ik.

Ik apte Stella en vroeg of ze van plan was thuis te slapen. Natuurlijk kreeg ik geen antwoord.

Met een diepe zucht ging ik in bed liggen. Ulrika rolde meteen naar mijn kant en liet een hand naar mijn heup glijden. Ze kustte me in de nek, terwijl ik naar het plafond staarde.

Ik weet dat ik me geen zorgen zou moeten maken. Toen ik jong was, was ik niet zo neurotisch. De angst kwam sluipenderwijs toen ik een kind kreeg en lijkt met het jaar erger te worden.

Met een negentienjarige dochter kun je twee dingen doen: constant nerveus zijn en eronderdoor gaan of alle risico's verdringen waaraan ze zich zo graag lijkt bloot te stellen. Het gaat om een pure drang tot zelfbehoud.

Al snel sliep Ulrika op mijn arm. Haar warme adem sloeg als zachte golven tegen mijn wang. Af en toe ging er een schok door haar heen, snelle, elektrische bewegingen, maar dan omsloot de slaap haar weer.

Ik probeerde echt te slapen, maar mijn hoofd zat vol met gedachten. De vermoedheid was overgegaan in een toestand van manische hersenactiviteit. Ik dacht aan alle dromen die ik zelf in de loop der jaren had gehad; veel ervan waren veranderd, andere hoopte ik nog in vervulling te zien gaan. En ik dacht aan Stella's dromen en moest met een zekere pijn constateren dat ik niet wist wat mijn dochter in het leven wenst. Ze beweert koppig dat ze dat zelf niet weet. Geen plannen, geen structuur. Zo anders dan ik. Toen ik van de middelbare school kwam, had ik een heel duidelijk beeld van hoe mijn leven vormgegeven moest worden.

Ik weet dat ik Stella niet kan beïnvloeden. Ze is negentien

en maakt haar eigen keuzes. Ulrika heeft eens gezegd dat liefde loslaten is en degene van wie je houdt laten vliegen, maar vaak heb ik het gevoel dat Stella nog steeds met haar vleugels zit te flapperen zonder op te stijgen. Ik had me dat anders voorgesteld.

Hoe moe ik ook was, ik kon niet slapen. Ik ging op mijn zij liggen en checkte mijn mobiel. Stella had gereageerd.

Ben op weg naar huis.

Om vijf voor twee hoorde ik de sleutel in het slot. Ulrika was helemaal naar haar kant van het bed verhuisd en had zich van me afgewend. Beneden hoorde ik Stella rondsluipen, ik hoorde de wc doorspoelen, snelle voetstappen naar de wasruimte en opnieuw water door de leidingen. Het leek een eeuwigheid te duren.

Ten slotte kraakten haar voetstappen op de trap. Ulrika bewoog in bed. Ik leunde over haar heen en keek naar haar, maar ze leek nog te slapen.

Ik had een dubbel gevoel. Aan de ene kant irritatie omdat Stella me in angst had laten zitten, aan de andere kant opluchting omdat ze eindelijk thuis was.

Ik stapte uit bed en deed de deur van de slaapkamer open, precies op het moment dat Stella in haar ondergoed langsliiep met haar haren als een natte bladertak in haar nek. Haar ruggengraat was een lichtgevende streep in het halfduister, toen ze de deur van haar kamer opendeed.

‘Stella?’ zei ik.

Zonder te reageren glipte ze snel door de kier en deed de deur op slot.

‘Welterusten,’ hoorde ik aan de andere kant van de deur.

‘Slaap lekker,’ fluisterde ik.

Mijn meisje was thuis.

Op zaterdagochtend werd ik laat wakker. Ulrika zat in haar ochtendjas aan de ontbijttafel naar een podcast te luisteren.

‘Goedemorgen!’

Ze trok haar koptelefoon naar beneden.

Ook al had ik langer geslapen dan anders, ik voelde me nog steeds niet helder en ik morste koffie op het ochtendblad.

‘Waar is Stella?’

‘Naar haar werk,’ zei Ulrika. ‘Ze was al weg toen ik wakker werd.’

Ik probeerde de krant droog te deppen met een vaatdoekje. ‘Ze zou doodop moeten zijn. Ze is de halve nacht op stap geweest.’

Ulrika inspecteerde me met een glimlach. ‘Jij ziet er ook niet al te fris uit.’

Wat bedoelde ze daarmee? Ze wist dat ik niet kon slapen als Stella niet thuis was.

We waren voor een brunch uitgenodigd bij Dino en Alexandra in de Trollebergsvägen. Een brunch betekende alcoholische drankjes en daarom gingen we op de fiets. Ter hoogte van de sporthal viel mijn oog op een politiewagen en vijftig meter verderop, bij de rotonde naast de Polhemschool, stonden er nog twee. Een ervan met zwaailicht. Er kwamen drie agenten in snel tempo de Rådmansgatan door gelopen.

‘Ik vraag me af wat er aan de hand is,’ zei ik tegen Ulrika.

We zetten onze fiets op de binnenplaats en in het trappenhuis drong het tot me door dat we niet met lege handen konden aankomen.

‘Wat een geluk dat een van ons tweeën nog nadenkt,’ zei Ulrika en ze viste een doos luxe truffels op uit haar handtas.

‘Je bent een kanjer, schat,’ fluisterde ik en ik zoende haar op de wang.

Alexandra deed de deur open met een glimlach.

‘Dat had niet hoeven,’ zei ze toen ik haar het doosje truffels overhandigde. Ze rook fris naar lelietjes-van-dalen en citroen.

Dino gaf me een hand. ‘Hé, man.’

We bleven even in de hal staan om de eerste beleefdheden uit te wisselen. We hadden elkaar een tijd niet gezien. Hoe ging het ermee?

‘Is Amina niet thuis?’ vroeg Ulrika.

Alexandra aarzelde even. ‘Eigenlijk had ze een wedstrijd, maar ze voelt zich niet zo lekker.’

‘Ik begrijp niet wat het is,’ merkte Dino op. ‘Ik kan me niet herinneren dat ze ooit een handbalwedstrijd heeft gemist.’

‘Het is waarschijnlijk gewoon een verkoudheid,’ zei Alexandra.

Dino maakte even een grimas. Waarschijnlijk was ik de enige die het zag.

‘Als ze maar weer beter is als het studiejaar begint,’ zei Ulrika.

‘Ja, dat zal ze niet missen, ook al heeft ze veertig graden koorts,’ antwoordde Alexandra.

Ulrika lachte. ‘Ze zal een geweldige arts worden. Ik ken niemand die zo zorgvuldig en ijverig is.’

Dino straalde als een pauw. Hij had alle reden om trots te zijn. ‘En hoe is het met Stella?’

Dat was natuurlijk geen rare vraag. Integendeel. Maar ik denk dat we iets te lang wachtten met het antwoord.

‘Prima,’ zei ik ten slotte.

Ulrika glimlachte instemmend. Misschien lag het antwoord toch niet zo ver van de waarheid. Onze dochter had die zomer een goed humeur gehad.

We zaten in de serre te genieten van Dino’s pita’s en minipasteitjes. En van handbalverhalen, natuurlijk. Dino kan zich spelsequenties van tien jaar geleden herinneren, daar heeft hij een weergaloos geheugen voor. Mijn sterkste herinneringen zijn juist gekoppeld aan gebeurtenissen buiten de sporthal. Een bus waarvan midden in Jutland de tank ging lekken, een coach uit Skövde

die een vurig pleidooi hield voor het nationaalsocialisme, of die keer in Litouwen toen we onszelf hadden buitengesloten en een halve nacht onder de blote hemel moesten doorbrengen.

Alexandra begon al snel te geeuwen bij alle gepraat over handbal. 'Hebben jullie het gehoord van de moord?'

Dat was een effectieve manier om van onderwerp te veranderen.

'De moord?'

'Hier bij de Polhemschool. Ze hebben daar vanochtend een lijk gevonden.'

'De politie,' zei Ulrika. 'Daarom...'

Ze werd onderbroken door de piepende balkondeur. In de kier achter ons kwam Amina tevoorschijn, met glanzende ogen en kleurloos als een uitgeputte schaduw.

'Maar kind, wat zie jij eruit,' merkte Ulrika zonder enige fijngevoeligheid op.

'Ik weet het,' antwoordde Amina schor. Ze klampte zich vast aan de balkondeur, alsof ze bang was in elkaar te zakken.

'Ga maar gauw weer naar bed.'

'Het zal wel een kwestie van tijd zijn voordat Stella het ook krijgt,' zei ik. 'Want ze was toch bij jou gisteravond?'

Amina's blik verstrakte. Een seconde, of misschien een fractie van een seconde, maar Amina's blik verstrakte en ik begreep meteen wat dat betekende.

'Ja, dat klopt.' Ze hoestte. 'Ik hoop dat zij het niet krijgt.'

'Ga nu maar naar bed,' zei Ulrika.

Amina trok de balkondeur dicht en sleepte zich de woonkamer door.

Liegen is een kunst die weinigen ten volle beheersen.

Als onze dochters er niet waren geweest, waren Ulrika en ik waarschijnlijk nooit bevriend geraakt met Alexandra en Dino.

Amina en Stella waren zes toen ze in hetzelfde handbalteam kwamen. De meeste teamgenoten waren een jaar ouder, maar dat merkte je niet. Amina en Stella gaven allebei al vroeg blijk van een winnaarsmentaliteit. Ze waren sterk, koppig en moeilijk te stoppen. In tegenstelling tot Stella had Amina een buitengewoon gevoel voor de bal.

De eerste trainingen zaten Ulrika en ik op de bank in het zwerterige gymlokaal te kijken hoe onze kleine meid zich moe rende. Zo vrij en gelukkig als in de handbalzaal hadden we haar zelden meegemaakt. Dino was de enige trainer van de meisjes, hij was enorm gedreven en spontaan en gaf de kleine handballertjes massa's liefde. Maar er was een probleem: zijn lichaamstaal. Zo explosief als hij met gebaren en uitroepen zijn vreugde uitte als een van de meisjes een geslaagde actie uitvoerde op het veld, zo duidelijk liet hij zijn teleurstelling zien als het minder goed ging. Ik stelde voor om te vragen wat de andere ouders ervan vonden of ons misschien tot het clubbestuur te wenden. We mochten Dino graag als trainer. Misschien was hij zich er domweg niet van bewust hoe zijn lichaamstaal geïnterpreteerd kon worden.

'We kunnen beter persoonlijk met hem praten,' besloot Ulrika en na de volgende training ging ze naar Dino toe, die volgens de verhalen zelf op hoog niveau had gehandbald.

Ik bleef op de achtergrond, terwijl Dino naar Ulrika luisterde. Toen zei hij: 'Je lijkt er kijk op te hebben. Wil je mijn collega worden?'

Ulrika was met stomheid geslagen. Toen ze eindelijk een woord kon uitbrengen, wees ze in mijn richting en zei dat ik

meer verstand had van handbal en dat ik vast een uitstekende collega-trainer voor hem kon worden.

‘Oké,’ zei Dino en hij keek me aan. ‘Je krijgt de baan.’

De rest is geschiedenis, zoals dat heet. We leidden dat team van het ene succes naar het andere, we reisden half Europa rond en wonnen zoveel bekercups en medailles dat ze niet allemaal in Stella’s boekenkast pasten.

Amina en Stella vonden elkaar snel op het handbalveld. Met list en raffinement wist Amina de bal naar Stella over te spelen, die zich losrukte op de lijn en het nooit opgaf voordat de bal in het doel zat. Maar die winnaarsmentaliteit had ook negatieve kanten. Stella was nog maar acht toen het voor het eerst ontspoorde. Tijdens een wedstrijd in de Fäladshal kreeg ze een schitterende pass van Amina, ze was helemaal alleen met de keeper, maar miste. Toen de bal terugstuiterde, pakte ze hem op en gooide hem van drie meter afstand met volle kracht recht in het gezicht van de keeper.

Het werd natuurlijk een chaotische toestand. De coaches en ouders van het andere team renden het veld op en kwamen bij Stella en mij verhaal halen.

Het was niet de bedoeling. Stella richtte haar woede nooit op iemand anders, altijd alleen op zichzelf. In haar ergernis over de gemiste kans had ze impulsief gereageerd. Ze had enorm veel spijt, ze was er gewoon kapot van.

‘Sorry, ik dacht er niet bij na.’

Dat werd een vaak terugkerende reactie. Bijna een mantra.

Dino zei altijd tegen me dat Stella haar eigen ergste tegenstander was. Als ze van zichzelf wist te winnen, kon ze het verschrikkelijk ver schoppen.

Ze kon haar gevoelens alleen zo verdraaid slecht in toom houden.

Voor de rest had Stella een prettig karakter. Ze hield rekening met anderen en had een groot rechtvaardigheidsgevoel, ze was een energieke en extraverte meid.

Algauw leefden Amina en Stella samen in een hechte sym-

biose, ook buiten het handbalveld. Ze zaten bij elkaar in de klas, kochten dezelfde kleren en hielden van dezelfde muziek. En Amina had een goede invloed op Stella. Ze was charmant en snel van begrip, zorgzaam en ambitieus. Wanneer Stella dreigde uit te glijden, was Amina er altijd om tegengas te geven.

Hadden Ulrika en ik Stella's problemen maar serieus genomen en eerder gereageerd. Ik schaam me als ik eraan denk, maar de grootste hinderpaal was waarschijnlijk onze trots. Voor Ulrika en mij betekende het een fundamentele mislukking als je je heil zocht bij maatschappelijke instanties. Dat lijkt misschien egoïstisch, maar tegelijkertijd is het heel menselijk, en ondanks alles misschien niet helemaal verkeerd bedacht. We hadden de pretentie gehad de best mogelijke ouders te zijn voor ons kind, maar dat hadden we niet waargemaakt.

Misschien had het nooit zover hoeven komen.